

— Δὲν εἴμεθα οἱ ἰχνηλάται τοῦ νόμου ;
εἶπεν.

Ὁ ἀνακριτὴς ἐσκέπτετο.

— Δὲν εἵπατε μὴ σὺνηθες πτώμα ;

— Ναί.

— Διὰ τίνα λόγον ;

— Διότι εἶναι παλαιόν.

— Εἶναι γέροντος ;

— Ὅχι. Εἶναι πτώμα παλαιόν διότι

πρὸ πολλοῦ ἐγένετο τοιοῦτο.

— Πρὸ πόσου καιροῦ ;

— Πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν.

Ὁ κύριος Ὁβερτὲν ἐμειδίασε. Τὰ μει-
διάματα αὐτοῦ εἶναι τόσον σπάνια ὅσον ὁ
ἥλιος κατὰ τὰς ὀμιχλώδεις τοῦ Λονδίνου
ἡμέρας.

Διέβλεπε μέσον ν' ἀποφύγῃ τὴν ὑπόθε-
σιν.

— Ἀλλὰ τότε παρεγράφη, εἶπε. Κατὰ
τὸ ἄρθρον...

— Ἰδοὺ τὸ σκοτεινὸν μέρος, παρετήρη-
σεν ὁ πονηρὸς εἰσαγγελεὺς. Εἶναι ἴσως δέκα
ἔτη, ἀλλ' ἴσως δὲν εἶναι καὶ δέκα ἔτη. Ὁ
φόνος φαίνεται ὅτι ἔγινε τὸν Ὀκτώβριον
τοῦ 1870.

— Καὶ τώρα εἴμεθα εἰς τὸν Ὀκτώβριον
τοῦ 1880.

— Ἀκριβῶς. Ἐπείγει λοιπὸν ἡ περί-
στασις. Πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν δραστη-
ρίως καὶ νὰ μὴ ἀπωλέσωμεν οὐδὲ λεπτόν.
Ἀναγνώσατε.

Ὁ κύριος Ὁβερτὲν ἀναγινώσκων τὴν ἐκ-
θεσιν τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ μᾶλλον τοῦ κύρ-
Λεσγίδου κατέστη σύννους.

— Ἐχετε δίκαιον, ἐψιθύρισεν. Ἡ ὑπό-
θεσις εἶναι σκοτεινὴ καὶ σοβαρὰ φόνος
μετὰ κλοπῆς μετὰ περιστάσεων ἐπιβαρυν-
τικῶν. Συγγένεια τοῦ θύματος καὶ τοῦ φο-
νέως. Πρὸς τούτοις οἱ Κερανδὰλ συγγε-
νεύουσι πρὸς πολλὰς μεγάλας οἰκογενείας,
τούς Φοντερὸς κατὰ πρῶτον. Σκάνδαλον,
δημοσιότης, κρότος!

— Τί ἀποφασίζετε ; Σᾶς βλέπω τετα-
ραγμένον.

— Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ ἀνακριτὴς.

— Θὰ ἐνεργήσωμεν ἀνακρίσεις, ὑπέλα-
θεν ὁ εἰσαγγελεὺς.

— Θὰ μεταδῶμεν ἐπὶ τόπου ;

— Μετὰ τῶν ἐγγράφων ἡμῶν, προσέ-
θηκεν ὁ κύριος δὲ Βουζιέρ.

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος ἀφη-
ρημένος.

— Πότε ;

— Ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.

— Μοὶ ἐπῆλθε μία ἰδέα, εἶπεν ὁ δὲ
Βουζιέρ.

— Λέγετε τὴν ἰδέαν σας.

— Νὰ ἐπιτηρήσωμεν τὸ ἔλος, εἰς ὃ κεῖ-
ται ὁ σκελετός.

— Ὅρθόν, ἀλλὰ διὰ τίνος ;

— Διὰ τῶν χωροφυλάκων μας διὰ τῶν
γενναίων τούτων φρουρῶν τῆς τάξεως.

— Ἀληθῶς. Ἀλλὰ, εἶπεν ὁ ἀνακριτὴς
πλήττων τὸ μέτωπον, τὸ πτώμα εἶναι ἐπὶ
ἐδάφους τῆς δικαιοδοσίας ἡμῶν ;

— Σᾶς ἐννοῶ. Θέλετε ν' ἀπαλλαγῇτε ;

— Διάβολε !

— Νὰ παραπέμψωμεν τὴν ὑπόθεσιν εἰς
τούς συναδέλφους μας τοῦ Προεργέλου.

[Ἐπεται συνέχεια].

Κ

F. D GUERAZZI

H

ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΒΕΝΕΒΕΝΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

[Συνέχεια]

— Θὰ ὑπερασπισθῶ, ἐκραύγασεν ὁ
Μαμφρέδης, φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὴν ζώ-
νην του. Θέλετε νὰ δολοφονήσετε τὸν πα-
τέρα σας, καθὼς... ἀρμόζει εἰς σᾶς νὰ μὲ
καταδικάσετε ; Τὸ ἐγκλημα δὲν ἐκπλύ-
νεται διὰ τοῦ ἐγκλήματος... Ἡ ἐκδίκησις
ἐν τῷ οἴκῳ μου θὰ ἦναι αἰωνία ;

— Πάτερ ! σύζυγε ! πάτερ !

Αἱ φωναὶ αὗται δέον νὰ ἐπιδρῶσι πράγ-
ματι ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρ-
δίας, ἀφοῦ ἰσχυρὰ νὰ διασκεδάσωσι τοῦ
Μαμφρέδου τὸν τρόμον καὶ νὰ καθιδύνω-
σιν αὐτόν, ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς οἰκογενείας του.
Ὁ Μαμφρέδης ἐνηγκαλίζετο τὸ ἀριστε-
ρὸν αὐτοῦ γόνυ. Ἡ Ἰόλη γονυπετὴς εἶχε
λάβῃ καὶ κατεφίλει τὴν χεῖρά του. Ἡ
δὲ βασίλισσα Ἐλένη ἔτεινεν αὐτῷ τὰς
ἀγκάλας της, ὡς ἀσφαλῆ ἀσπίδα. Ὁ
Μαμφρέδης, παρασυρθεὶς ἐκ τῆς πλημμύ-
ρας τοῦ αἰσθήματος, ἡσπάσθη τὸν υἱόν
του, ἡσπάσθη ἀνεγείρας τὴν θυγατέρα του
καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς φιλο-
στόργου συζύγου του.

— Πιστεύω, εἶπεν ὁ Μαμφρέδης, ἀφοῦ
ἐκένωσεν ἄχρι πυθμένος τὴν κύλικα τῆς
χαρᾶς, ὅτι ἡ εἰμαρμένη μοὶ ἀποστέλλει
τὴν θλίψιν, ὅπως μὲ μεθύσῃ εἰτα διὰ τῆς
γλυκύτητος τῶν ἀσπασμῶν σας... ἂν
δ' ἔχει οὕτως, ἔχω λόγους νὰ τὴν εὐλογῶ
καὶ οὐχὶ νὰ τὴν καταρῶμαι... Ἀλλ' ἂν
δὲν ἀπατῶμαι, ἐδῶ ἤκουσα τραγοῦδι.
"ὦ ! μὴ μὲ στερήσετε τῆς διασκεδάσεώς
σας. Ἦλθα ποθὼν ἀρμονίαν. Αὕτη κα-
θησυχάζει τὸ αἷμά μου.

Ἡ βασίλισσα καὶ ἡ Ἰόλη δὲν ἀπεκρί-
θησαν· ἀλλ' ἡ μία ἔλαβε τὴν βάρβιτον,
καὶ ἡ ἄλλη ἐπανελάμβανε χαμηλῇ τῇ
φωνῇ τοὺς τόνους τοῦ ᾠσματος, ἀφοῦ δὲ
ἐπετεύχθη ἡ μεταξὺ τοῦ ὄργάνου καὶ τῆς
φωνῆς συμφωνία, ἡ Ἰόλη ἤρξατο ᾄδουσα:

Παρθέναις τρυφερόκαρδαις,
Καθήσετέ κοντά μου,
Τοὺς ἤχους συντροφέψετε,
Ποῦ τώρα ἡ καρδιά μου
Θὰ χύσῃ... τὸ τραγοῦδι μου
Θὰ εἶναι θλιβερό...

Ἐν τὰ χρόνια, πῶπεράσανε,

Ἐνα ἄξιο παληκάρι,

Ἐν μοναστήρι ἐπέψεψε,

Γιατὶ ἀκούσε μὲ χάρι

Οὐράνια νὰ ψάλλουε,

Ἐν ἤχο λυπητέρῳ.

Μία παρθένα ἀντίκρυσε

Ἐκεῖ γονατισμένη...

Ἐξομωρῆ... ὅπου ἐμοιάζε

Τριανταφυλλὰ ἀνθισμένη

Καὶ ἡλίου ἀχτίνα... Ὁ ἔρωτας

Τῶσφαζε τὴν καρδιά.

Λουκία ἐλεγότουνε

Ἡ τρυφερὴ παρθένα...

Τὴν εἶδε... καὶ τὴν ἔχασε

Ἐν μιᾷ στιγμῇ... ἀοιμένα !

Ἐκύταζε... ὦ !... τίποτε !

Ἐρώταε... τσιμουδιά !

Σὰν τὴν ἐλπίδα ἔχασε,

Κ' ἐνέκρωσε ἡ καρδιά του...

Στὴν Παλαιστίνην ἔτρεξε,

Κ' ἐκεῖ τὸ ὄνομά του,

Γιὰ τὸ Χριστὸ ἐδοξάσθηκε

Καὶ τῶτρεμε ὁ ἐχθρός.

Ἀλλὰ ἡ τύχη ἠθέλησε,

Κ' ἐπιάσθηκε ὁ καὶ μόνος...

Κ' ἐκεῖ 'ς τὰ μαῦρα σίδερα,

Ὅπου ἦτανε δεμένος

Κ' ἐπρόσμενε τὸ θάνατο,

Ἐρμος καὶ μοναχός...

Τὴν τρυφερὴ, ποῦ ἀγάπησε,

Θυμήθηκε παρθένα...

Τὴν ἔκραξε... εὐρεθήκανε

Τὰ μάτια του κλεισμένα,

Καὶ ὕπνος ἐπαράλυσε

Τὰ μέλη του βαρύν...

Ἐξόπνησε... Τὰ σίδερα

Ἐν τῷ χῶμα εἶδε ριμμένα...

Κ' ἔστεκε ὀλόβρη δίπλα του,

Ἐν τῇ κάτασπρᾳ ἡ παρθένα...

Μὲ κάταχνο τὸ πρόσωπο...

Κ' εἶπε 'ς ἐκείνη εὐθύς :

— Ζῆς ; — Ὅχι... Ἐν τὴν Παράδεισο

Εὐφραίνομαι... Καὶ τώρα

Ἐκεῖθεν ἦλθα... Σ' ἔφερα

Ἐν τὴν πατρικὴ σου χώρα...

Ζῆσε... καὶ ἂς εἶναι ἡ πίστις σου

Μονάχα 'ς τὸ Θεό...

Παρθέναις τρυφερόκαρδαις,

Μὴ μένετε κοντά μου...

Οἱ ἤχοι τώρα ἐπάψανε,

Ποῦ ἔχυνε ἡ καρδιά μου...

Κ' ἔπαψε τὸ τραγοῦδι μου,

Μ' αὐτοῦ; τὸ θλιβερό...

Ὁ Μαμφρέδης, ὅστις κατὰ τὴν ἀρχὴν
τοῦ ᾠσματος εἶχε καθίσῃ αὐθὶς ἐπὶ τοῦ
θρανίου του καὶ ἐκεῖ τοὺς ἀγκῶνας ἔχων
ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ στηριζὼν ἐπὶ τῶν
χειρῶν τὸν πῶγωνα ἠκροῶτο, εἶδε τὸν πα-
τέρα του ἀφερπασθέντα ἐκ τῆς ἡδύτητος
τοῦ ᾠσματος νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν θυγα-
τέρα του νὰ θέσῃ ἓνα τῶν βραχιόνων ἐπὶ
τοῦ ὤμου της καὶ νὰ στηρίξῃ ἐπ' αὐτοῦ

— Ἡ ἱστορία τῆς Λουκίας ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ
Γιραρδάκη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Βονωνίας. Ἡ Λου-
κία ἦτο ὡραιότατῃ κόρη, ἐγένετο δὲ μοναχὴ. Νέος τις,
τὴν εἶδεν ἐν τῷ ἀνδρῷ, ὅπου μετέβαινεν ὅπως ἀκούῃ
τὴν λειτουργίαν, καὶ ἠγάσθη αὐτῆς παραφόρως. Ἡ
παρθένα ἐνοήσασα τὸν ἔρωτά του δὲν ἐφάνη πλέον.
Ἀπελπισθεὶς ἐκεῖνος μετέβη εἰς Παλαιστίνην, ἐνθα
αἰχμαλωτισθεὶς καὶ κινδυνεύων ν' ἀποθάνῃ ἐπεκατέ-
σθη τὴν ἀγαπωμένην νεάνίδα Ἀπεκοιμήθη, καὶ ἐξυ-
πνήσας εὐρέθη ἐν Βονωνίᾳ παρὰ τὴν θύραν τῆς μονῆς,
ἐνθα ἔμενεν ἡ Λουκία. Εἶδε δὲ καὶ τὴν νεάνίδα ἰστα-
μένην παρ' αὐτῷ. Ὁ νέος ἠρώτησεν αὐτὴν ἂν ἦτο ἔτι
ἐν τῇ ζωῇ... Ναί, ἀπήντησεν ἐκείνη, ἀλλ' ἐν τῇ ἀληθῇ
ζωῇ· ἀπόθες τὰς ἀλλοεῖς σου ἐπὶ τοῦ τάφου μου, καὶ
εὐχαρίστησε τὴν Παναγίαν ἐπὶ τῇ γενομένῃ σοι χάριτι.
Τοῦτο συνέβη περὶ τὸ 1200.

τὸ μέτωπόν του, ἐνῶ τὰ χεῖλη του διανοίγοντο μειδιῶντα καὶ αἱ ὀφρύς αὐτοῦ ἐκαμπυλοῦντο. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἔπαυσε μετὰ τοῦ ἄσματος· τὸ μειδίαμα ἐξηφανίσθη· αἱ ὀφρύς συνεσπάρσθησαν...

Ὁ Μαμφρέδης ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του, ὥσπερ εἶχεν αἰσθανθῇ τι ἀσπασθὲν αὐτῆς, εἶτα ἀνέκραξεν :

— Ἀκούσατε καὶ ἐμὲ τώρα...

Ἐβάρδισεν ἀποφασιστικῶς πρὸς τὴν τράπεζαν, ἔλαβεν ἄρπαν, ἐν σχήματι τριγώνου κατεσκευασμένην, καὶ ἤρξατο κρούων αὐτήν.

Ἐθίγε δὲ μετὰ καταπληκτικῆς εὐστροφίας τὰς παραγούσας τοὺς βαθυτέρους καὶ ὀξυτέρους ἤχους χορδᾶς, ἀπαξιῶν τὰς μεσαίας, αἵτινες καθιστῶσι γλυκύτερα καὶ ἡδονικώτερα τὰ παιζόμενα τεμάχια.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἄρπης ἐκπεμπόμενοι ἤχοι ὁμοιάζον πρὸς φρύαγμα θηρίου, πρὸς στεναγμούς βασιανίζομένων κατεσπάραττον τὰ ὦτα.

Ἐνόμιζε τις ὅτι αἱ χορδαὶ διερρηγνύοντο ὑπὸ τὴν θύελλαν τῶν κρούσεων, ὅτι θὰ ἔβλεπε τὸ ὄργανον ἐκεῖνο ἀστράπτου καὶ ἐξακοντίζον σπινθῆρας.

Ἡ τέχνη δὲν ὠδήγει βεβαίως τὴν κρούουσαν αὐτὸ χεῖρα· ἀλλὰ μάλλον οἱ σπασμοί.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ ἀγρία ἐκείνη ἄρμονία ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον, ὁ Μαμφρέδης ἤρξατο ᾄδων ἡχηρὰ τῇ φωνῇ:

Θὰ ψάλλω μιὰ καταστροφή, — μιὰ κόλασι μεγάλη...
Μ' ἤχους σπαραξικάρδους, μὲ λόγια λυπημένα...
Ἡ φύσις καὶ ὁ οὐρανὸς θὰ φρίξουν σὺν τ' ἰκούσων...
Ἰππότης εἰς τὰ χεῖρᾶ του ἐκράτει ἕνα κεφάλι
Γυμνὸ ἀπὸ σάρκαϊς... Ἀγρία ἐχτύπησε ἐκεῖνο,
Καὶ ὠργισμένος ἔλεγε: Μίλησε νὰ σ' ἀκούσω.
Φεῖδι ἔφαγε κατάμαυρο πετάχτηκε ἀπὸ κείνο.
Κ' ἐσέρνονταν συρίζοντας εἰς τὸ λιβάδι μέσα.
Διπλᾶ τότες χτυπήματα ἔδωκεν ὁ ἰππότης
Καὶ ἔλεγε: — ὦ! μίλησε, μίλησε, κολαζόμενο...
Τὰ κόκκαλα ἐκινήθηκαν, κ' ἐβγῆκεν ἕνας ἤχος,
Σὺν ἀπὸ τάφο ἀδύναται, καὶ εἶπε 'ς τὸν ἰππότην:
— Εἴμ' ἀπὸ τοὺς προγόνους σου... Τοῦ γέροντος-Γουαλ-

[φρέδης]

Ἦμουν παιδί· εἶχα ἀδελφὸ εὐμορφ, φημισμένον
Εἰς τὸ κυνήγι, εἰς τὰ ῥέματα. — Ἀγάπουνα μιὰ κόρη.
Εὐμορφ, σὺν τὰ λούλουδα τῆς ἀνοιξίς. Μιὰ μέρα
Τὴν ἔφερε 'ς τὸ φρούριο μικρὴ καὶ τρομασμένη
Ἐνας ἀπὸ τοὺς δούλους μας.. κ' ἡ ἀγάπη τοῦ πατέρα
Σὺ τὸν ἀδελφὸ μου ἤθελε γυναῖκα νὰν τὴ δώσῃ.
— Μὲ ἀγαπᾷς; ἡ ἀθλία μοῦ εἶπε: εἰς τὰ στήθια
Ἐχεις καρδιά, ἡ μοναχὰ μὲ λόγια εἶσαι γενναῖος;
Βλέπεις ἐτοῦτο τὸ γυαλί; ἕνα νερὸ ἔχει μέσα,
Ποῦ εὐτυχισμένους ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ τοὺς δύο μας.
— Τί εἶν' αὐτό, ἀπάντησα, γυναῖκα, ποῦ μοῦ δίνει;
— Φαρμάκι. Ἡ εὐτυχία μας εἶναι 'ς τὸ θάνατό τους.
Οἱ γάμοι μας ἄς γίνουνη 'ς τὸ φοβερὸ τραπέζι...
Τὴν ἀκουσα, ὁ ἀθλῖος! καὶ ἔγινε πατροκτόνος...
Ἀδελφοκτόνος ἔγινε... τυφλὸς ἀπὸ τὸν τρόμο...
Τὰ φῶτα ὅλα ἔσβυσαν... Ὡς τὴν ἀτιμὴ ἀγκαλιά της,
Ἐζήτησα... ἀλλ' ἔφαγε ἡ σάρκαίς μου ἐκαῆσαν
Κ' ἐμείνανε τὰ κόκκαλα μονάχα. Εἰς τὸν ὄρκο,
Πῶκάμαγε, ἐσεισθήκανε νὰ πέσουνε οἱ θόλοι...
Σὺ τὴν ἀγκαλιά της δαίμονας ἐγίνηκα, καὶ τώρα
Αἰώνια κολάζεται εἰς τὸν ᾄδῃ ἡ ψυχὴ μου...
Ὁ χωρικός παρακαλεῖ ἐκείνον ποῦ διαδραίνει
Νὰ μὴν ἀναίδη 'ς τὸ βουνό, ... τὸ φρούριο τοῦ δείχνει
Ἀπὸ μακρὰ, ποῦν' ἔρημο, καὶ κάνει τὸ σταυρὸ του.
Κ' ἔτσι τὴν καταισχύνῃ μου ξαναθυμᾷ 'ς τὸν κόσμον.

Δὲν βρίσκει τὸ κεφάλι μου ἀνάπασι. Σ' ταῖς πέτραις,
Ἡ καταιγίδα ἄγρια ἀπαυστα τὸ κυλάει...

— Ἐφαλα μιὰ καταστροφή, μιὰ κόλασι μεγάλη.

Ἀλληγορία ἦταν ἐτοῦτα ὅπου εἶπα...

Μοῦδωσαν τὴν κατάρτα τους καὶ ὁ Θεὸς κ' ἡ φύσις.

Τὸ τέλος τοῦ ἄσματος ἐψάλη διὰ φωνῆς τόσοσ ἀσθενούς, ὥστε οὐδεὶς τῶν παρευρισκομένων ἠδυνήθη νὰ τὸ ἀκούσῃ. Ἡ ἄρπα διέφυγε τῶν χειρῶν τοῦ Μαμφρέδου καὶ κτυπήσασα χαμαὶ ἐθραύσθη.

Ἐκεῖνος δέ, ὥσπερ καταβλήθεις ὑπὸ τοῦ καμάτου, ἔπεσεν ἐπὶ τινος ἔδρας. Ἐδραμον πρὸς αὐτὸν ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του, καὶ τὸν ἐθώπευον φιλοστόργως, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν παρηγορήσωσι διὰ λόγων. Ἰσως μυστηριώδης τις φωνὴ ἔλεγεν αὐταῖς ὅτι ἡ θλιψίς του ἦτο ὑπερτέρα πάσης παρηγορίας.

Ἐπῆλθε βαθυτάτη σιγή.

Ἡ θύρα ἐκρούσθη ἑλαφρῶς, καὶ ὁ κρότος ἐκεῖνος ἐξήγαγεν αὐτοὺς τῆς ἀλγεινῆς ἐκείνης καταστάσεως. Ὁ Μαμφρέδης, μὴ θέλων νὰ μάθῃ καὶ ἄλλος τὰ οἰκογενειακὰ αὐτοῦ μυστικά, ἔνευσεν εἰς τοὺς οἰκείους του διὰ τῆς δεξιᾶς ν' ἀπομακρυνθῶσιν.

Εἶτα ἔφερε τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ὥσπερ θέλων νὰ ἐξαλείψῃ πᾶν ἔχνος λύπης, καὶ ἀναλαβὼν τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ ἀξιοπρέπεια εἶπε διὰ φωνῆς ἡχηρᾶς:

— Ἐμπρός.

ΚΓ'

Ὡς πότε τὸ ζυγὸ θὰ ὑποφέρουμε;

Τὸν τύραννον ὥς πότε;

. ἐσεῖς εἰσθε

Ἡ δύναμις τοῦ κ' ἡ τύχη του... ἀνίσως

Ἀφίστετε ἐκεῖνον... ἐνικήθη.

(GIOVANNI DI CISCALA, τραγωδία).

— Σεῖς ἐδῶ Ἀλβερτίκε; ... εἶπεν ὁ Μαμφρέδης, ἰδὼν τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἀκολουθῶν, ὅστις ἔμενεν εἰς τὴν ἡμιανοιχθεῖσαν θύραν, ὥσπερ περιέμενε νέαν πρόσκλησιν ὅπως εἰσέλθῃ... Εἰσέλθετε ἐλευθέρως, κύρ Ἀλβερτίκε.

— Δέσποτα, ... ἀπήντησεν ὁ ἀρχηγός, προχωρήσας ἄχρι τοῦ μέσου τῆς αἰθούσης, ὅπου ὑποκλινάμενος ἐχαίρεισε τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν.

— Τί θέλετε, Ἀλβερτίκε; .. λέγετε, εἶπεν ὁ Μαμφρέδης διὰ φωνῆς ὅσον ἡδύνατο φιλόφρονος; διότι οἱ καιροὶ καθίσταντο δυσχερεῖς καὶ ἡσθάνετο εἶπερ ποτὲ τὴν ἀνάγκην νὰ προσελκύῃ τὴν ἀγάπην τῶν ἀξιωματικῶν του.

— Αὐθέντα, ἦλθεν εἰς ἰππότης καὶ ζητεῖ ἐπιμόνως νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν γαληνότητά σας. Εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ὥρα δὲν ἦτο κατάλληλος. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπέμεινε λέγων ὅτι πρόκειται περὶ σπουδαιότατου πράγματος, περὶ θανάτου καὶ ζωῆς.

— Τὸ ὄνομά του;

— Δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ φανερῶσιν, οὐδὲ τὸ πρόσωπόν του. Φέρει ξενικὴν πανοπλίαν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐπιθετικὰ ὄπλα.

— Ποῖος σὰς ἠρώτησε, ἂν ἔχῃ ἐπιθετικὰ ὄπλα; Ποῦ εἶναι;

— Τὸν ἔφερα εἰς τὸν κοιτῶνά μου, διὰ νὰ μὴ τὸν ἰδοῦν πολλοί.

— Ἐλένη, Ἰόλη, Μαμφρέδινε, χαίρετε. Βλέπετε τί πρᾶγμα εἶναι ἡ δόξα τοῦ θρόνου... ἀπαιτεῖ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς ὀλίγας εὐτυχεῖς στιγμὰς, τὰς ὁποίας ὁ ἀνθρώπος εὐρίσκει εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας του... Εἶναι τώρα βάρος, τὸ ὅποιον ἡ Εἰμαρμένη ἔθεσεν ἐπὶ τῶν ὤμων μου καὶ τὸ ὅποιον ὀφείλω νὰ φέρω ἄχρι θανάτου. Μὴ λυπηθεῖς... ἐντὸς ὀλίγου ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐπανεέλθω εἰς τὰς ἀγκάλας σας.

Ἀς ὑπάγωμεν, κύρ Ἀλβερτίκε.

Ὁ Μαμφρέδης, λαλῶν τοιουτοτρόπως, ἀπέκρυπτεν ἱσως τὰ ἐνδόμυχα αὐτοῦ αἰσθήματα· ἀλλ' ἱσως ἐλάλει εἰλικρινῶς, διότι ἔγκειται τῇ ἡμετέρᾳ φύσει, ἀφοῦ ἀπολαύσῃ τοῦ ποθομένου, νὰ εὐρίσκῃ αὐτὸ ἡσσαν τῆς προσδοκίας, καὶ τότε ἡ λύπη τῆς ἀποκτήσεως δὲν ἀντισταθμίζεται ὑπὸ τῆς χαρᾶς τῆς ἀπολαύσεως.

Φθάσας εἰς τὴν φλιάν τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἀρχηγοῦ, διέταξε τοῦτον νὰ φρουρῇ ἑξωθεν καὶ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰσοδὸν εἰς οἶόν δῆποτε.

Εἰσῆλθεν ἑλαφρῶς τῷ βήματι ἰππότης, ὠραίου ἀναστήματος, ἔχων τὴν προσωπίδα τῆς περιεφεαλίας του καταβιβασμένην, στήριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου ἔδρας τινός, ἐφαίνετο βεθυθισμένος εἰς βαθυτάτας σκέψεις. Ἀποσπασθεὶς τῶν σκέψεων τοῦ ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν βημάτων, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδε τὸν Μαμφρέδην εἰσερχόμενον. Κατ' ἀρχάς, ἐδίστασεν... ἐκλονίσθη... ἀλλ' ἀναθαρρήσας, ἐπροχώρησεν ἀμέσως, ἐγονυπέτησεν ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τῶν γονάτων, καὶ εἶπεν ἐν συγκινήσει:

— Βασιλεῦ μου!

— Ἐγέρθητε, ἰππότη, ἐγέρθητε... Ὡς ἦσθε τόσοσ εὐγενής, ὥστε νὰ καταστήσητε ἡμῖν γνωστὸν, ποῖον ἔχομεν τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνώπιόν μας; Δυνάμεθα νὰ μάθωμεν εἰς τί ὀφείλομεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀκούσωμεν τοὺς λόγους σας;

— Βασιλεῦ μου, ἂν ἡ τόσοσ μεγάλως φημιζομένη ὑμῖν μεγαλοφροσύνη δὲν μὲ καθιστᾷ λίαν τολμηρὸν, δέομαι νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ μείνω ἄγνωστος. Αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ σὰς εἰπῶ δὲν εἶναι ὑπηρεσία, διότι ἐπιβάλλει αὐτὸ ὁ νόμος... καὶ ὅμως εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μὲ ἀντημερίβετε δι' αὐτό... Ἄν λοιπὸν εὐαρεστεῖσθε, ἄς μοὶ δοθῇ ἐκ τῶν προτέρων ἡ ἀμοιβή, καὶ ἄς ἦναι αὕτη ἡ ἀδεία νὰ τηρήσω καταβιβασμένην τὴν προσωπίδα.

Ὁ Μαμφρέδης ἐσκέφθη μικρόν, εἶτα ἀπήντησεν:

— Γεννηθήτω τὸ θέλημά σας. Ἦλθετε ἀοπλος εἰς τὰς ἀγκάλας μας, ἐνῶ ἡδύνασθε νὰ μὴ ἔλθητε... Ἰκετεύω δὲ τὸν Θεὸν μηδέποτε ἀνθρώπος νὰ μετανοήσῃ, διότι ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν σοφικὴν πίστιν.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ ἰππότης, θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας του... Εἶτα ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν προσέθετο:

— Βασιλεῦ μου, σὰς προδίδουν.

— Αὐτὸ τὸ εἰξεύρομεν, ἰππότη.

— Τί! εἰξεύρετε ὅτι συνωμοτοῦν κατὰ τοῦ θρόνου;

— Εἰξεύρομεν ὅτι οἱ ὑπήκοοι ἡμῶν εἶναι ἀνθρώποι, καὶ ὅτι προσεπαθήσαμεν

πάντοτε νὰ καταστήσωμεν αὐτοὺς ἐνδόξους.

— Δὲν προδίδουν ὑμᾶς πάντες. Πολλοὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ θυσιάσθωσιν ὑπὲρ ὑμῶν.

— Ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας δὲν ἔφθασεν.

— Θὰ ἔλθῃ.

— Καὶ τότε θὰ ἴδωμεν τὴν πίστιν.

Τώρα, βλέπομεν τὴν προδοσίαν. Ἰππότα, ἔχετε ἄλλο τι ν' ἀναφέρετε;

— Βεβαίως.

— Λέγετε.

— Ἐν τῷ βασιλείῳ ὑμῶν, ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, τὸ πλεῖστον τῶν νεαπολιτῶν βαρόνων βυσσοδομεῖ τὸν θάνατόν σας.

— Τί λέγετε; Προέξατε...

— Συνωμοτοῦν κατὰ τῆς ζωῆς σας.

— Τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν.

— Ψεῦδεται τις ἐνώπιον τοῦ βασιλέως;

— Πῶς θὰ ἀποδείξετε τὴν κατηγορίαν ταύτην;

— Χάρης τῷ Θεῷ, εὐκολώτατα.

— Πῶς;

— Ὁδηγῶν ἀμέσως τὴν Ὑμετέραν Γαληνότητα εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἶναι συνηθροισμένοι οἱ συνωμῶται.

— Ἀληθὲς;

— Ἐλθετε.

— Χαμερπεῖς! ἄφρονες!... (ἀνέκρα-

ξεν ὁ Μαμφρέδης, κτυπήσας τὴν χεῖρά του ἰσχυρῶς ἐπὶ τινος τραπέζης)... πιστεύουν ὅτι θὰ ἀποφύγουν τὴν φήμην τῶν χαμερπῶν, διὰ τοῦ ἔργου τῆς προδοσίας. Θέλουν παντὶ σθένει νὰ μᾶς καταστρέψουν· ἀλλὰ θὰ καταστρέψουν καὶ ἑαυτοὺς... εἶτα, ἐν τῷ βράθει τῆς ἀθλιότητος, θὰ μᾶς ποθήσουν, ὅταν δὲν θὰ εἴμεθα πλέον... ἡ συνήθης τύχη τῶν ἀγαθῶν εἶναι νὰ μισθῶνται ζῶντες, νὰ θρηνῶνται νεκροί! τῇ ἀληθείᾳ λυπούμεθα δι' αὐτούς. Ὡ εὐρύτατα σχέδιά μου! Ὡ ἐλπίδες! Ὡ ἀγρυπνίαι... πάντα ἀπέβητε μάταια! Ἡ Ἰταλία ἐφαίνετο νεκρά, καὶ ὁμως ἐπίστευον ὅτι διετῆρει σπινθηρὰ τινὰ ζωῆς ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἐτόλμησα νὰ τείνω τὴν χεῖρα ὅπως δοκιμάσω... ἀλλ' ἔσχον τὴν ἀλγεινὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ καρδιά ἦτο ψυχρά... Ἡ Ἰταλία ἀπέθανε... οὐδεμία δὲ ἐλπίς ὑπάρχει πλέον ὅτι θὰ ἀναστηθῇ.

— Ἀρχηγέ, ἀρχηγέ, διατάξατε ἀμέσως νὰ ἱππεύσουν οἱ ἀκόλουθοί μου καὶ νὰ περιμένουν ἐν τῇ αὐλῇ ἔτοιμοι νὰ με συνοδεύουν... Σπεύσατε, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἀθορύβως.

Ἐνῷ ταῦτα συνέβαινον ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Μαμφρέδου, ὁ κόμης Ρινάλδος τῆς Καζέρτας, προσκαλέσας τὴν νύκτα πάντας τοὺς συνωμῶτας, ἐξέθετεν εἰς αὐτοὺς μετὰ θαυμασίας σαφηνείας τὰ ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης γενόμενα καὶ πανθ' ὅσα ἐμελέτα νὰ πράξῃ ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸ ποθοῦμενον τέρμα. Τὰ ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπὸ τοῦ Τσέρρα ἐνεργηθέντα, ἅτινα ἐν τοῖς προηγούμενοις ἀνεφέρομεν, ἐγένοντο πάντα ἐν γνώσει καὶ τῇ συγκαταθέσει αὐτοῦ· ἀλλ' εἴτε ἀναγκάζομενος ἐνεκα τῶν ἀσχυλίων του νὰ μένῃ περισσότερον παρὰ τῷ

Μαμφρέδῃ, εἴτε ἐνεκα φυσικῆς ὑψηλοφροσύνης ἀποστρεφόμενης τὰ μικρά, ἅτινα εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ᾖ αὕτη, συμπαρομαρτοῦσι, κατέλιπεν αὐτὰ εἰς ἐκεῖνον. Ἐνταῦθα δὲ δέον νὰ ὀξύνῃ τις λίαν τὸν νοῦν, ὅπως διακρίνῃ καλῶς τὰς ψυχὰς τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν... διότι ὁ μὲν Ρινάλδος τοῦ Ἀκουίνου ὑπῆρξεν ἐγγενὲς ἱππότης καὶ τὰ τίμια πάντοτε ἐπραττεν, ἀλλ' ἡ φοβερὰ τῆς ἐκδικήσεως δίψα μετέβαλεν εἰς πονηρὰς τὰς ἀγαθὰς αὐτοῦ ιδιότητας. Παρασυρθεὶς μάλλον ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ πάθους, ἢ ὑπὸ σκέψεως, ἠφραίνετο ἐπὶ τῷ καρπῷ τοῦ ἐγκλήματος, καὶ εὐρίσκετο ἐπὶ δυσβάτου ὁδοῦ, ἐξ ἧς οὐτε ἤθελεν, οὐτε ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ δὲ κόμης τῆς Τσέρρας εἶχε γεννηθῇ ἔχων πονηρὰς κλίσεις· τὰ τίμια, οὐ μόνον δὲν ἔπραττεν, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἐνόει ὑπ' ἄλλων πραττόμενα, οὐδ' ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ ἀκούων καλούμενον συνετὸν τὸν ἄλλως ἢ αὐτὸς πράττοντα· — οὐδένα ἠγάπα, καὶ οὐδένα ἐμίσει ἰδιαιτέρως, — ἀλλ' ἐμίσει πάντας. — Ὑπηρετεῖ προ πολλοῦ τὸν Καζέρταν, διότι ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὠφελεῖτο ἐκ τούτου ἀλλ' ἦτο ἔτοιμος νὰ τὸν προδώσῃ, ἂν τὸ ἐξ αὐτοῦ ὄφελος καθίστατο προβληματικόν, ἢ ἂν ἡ προδοσία ἀπέφερεν αὐτῷ μείζον κέρδος· — ἐσκέπτετο ὅτι ὁ προδότης οὐδέποτε εἶχεν ἄδικον, διότι ἔλεγεν, ὅταν δύο ἄνθρωποι συνενοοῦνται εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ εἰς ὑπόσχεσιν εἰς τὸν ἕτερον τοιαύτας ὠφελείας, ἃς οὗτος εἴτε μόνος, εἴτε πρὸς ἄλλον συνενοούμενος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ. — ὅταν λοιπὸν τὸ ἐν τῶν συμβληθέντων μερῶν παύσῃ παρέχον τὰς τοιαύτας ὠφελείας, καὶ τὸ ἕτερον ἀπομακρύνεται αὐτοῦ, ἡ καταπάτησις τῆς πίστεως δὲν εἶναι πρέπον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν τελευταῖον, ἀλλ' εἰς τὸν πρῶτον ὅστις ἔπαυσε παρέχων τὰς ὠφελείας, αἵτινες ἐπρωτάνευον ἐν τῇ συνομολογίᾳ τῆς ἀρχαίας συμβάσεως. Ἐπὶ τέλους, ἵνα μὴ ἐπιμεινόμεν περὶ σφόδρον, διότι ὁ καιρὸς ἐπείγει καὶ ἡ ὁδὸς εἶναι μακρά, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, οὐδεμία κεφαλὴ ἐδαπτίσθη δυναμένη νὰ περιποιήσῃ μείζονα τῆς κεφαλῆς τοῦ Τσέρρα τιμὴν εἰς τὸν βρόχον ἢ τὸν πέλεκυν.

Ὁ Ρινάλδος, ἀκολουθῶν τὸν λόγον αὐτοῦ ἔλεγε πρὸς τοὺς περιεστώτας:

— Ἴδου ἡ πρόνοια ἀποστέλλει ὑμῖν τὴν μοιραίαν καὶ ποθεινὴν στιγμὴν, τὴν ὁποῖαν ἠύχεσθε τόσον νὰ ἰδῃτε φθάνουσιν. Ἄς ἴδωμεν τώρα τί τὸ πρακτέον. Ὁ στρατὸς τοῦ Καρόλου, θριαμβεύων, φαίνεται νῦν θέλων νὰ διέλθῃ τὸν Γαριλιάνον, παρὰ τὸ Καστελλούτσιον καὶ τὸ Καππεράνον. Ἡδὴ βαδίζει πρὸς ἄλυσιν τῆς Γαέτας Μετ' αὐτοῦ εἶναι ἡ εὐλογία τοῦ Πάπα, ἡ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δικαίωματος πηγάζουσα ἀνδρεία, καὶ ἡ πρόσκλησις τῶν λαῶν. — Τὸν στρατὸν τοῦ Μαμφρέδου συνοδεύει ὁ τρόμος. — Τί λοιπὸν περιμένομεν ὅπως ἐπαναστατήσωμεν; — Ἐβραδύναμεν περισσότερον ἢ ὅσον προσήκει εἰς ἄνδρας συνετούς. — Περιμένομεν ἴσως νὰ φθάσῃ ὁ Κάρολος ὑπὸ αὐτὰ τὰ τεῖχη τῆς Νεαπόλεως, ὅπως

βοηθήσωμεν αὐτόν; Τότε ποῖα τῶν δύο θὰ ᾖναι μεγαλειτέρα· ἡ ἀνοησία τοῦ κόμητος, ἢ ἡ καταστήσῃ ἡμᾶς συμμετόχους τῆς νίκης, ἢ ἡ ἀσυνεσία ἡμῶν τοιαύτην ἐχόντων ἀξίωσιν; — Ἀγνοῶ. — Οὐδὲν γέρας, ἀνευ κινδύνου. Οὐδεμία ἀμοιβή, ἀνευ κόπων. Ἀλλὰ τί λέγω κίνδυνον; Σκεπτόμενος καλῶς βλέπω ὅτι, καὶ ἂν ποιήσωμεν διαδήλωσιν τινὰ ὑπὲρ τοῦ κόμητος τῆς Προβηγκίας, οὐδένα διατρέχομεν κίνδυνον. Τὰ τάγματα τῆς Ἀπουλίας καὶ τῆς Καλαβρίας δὲν ἐκινήθη· ἔτι οὐδ' αὐτὰ τὰ σικελικά. Ἄς ἐγερθῶμεν, καταλείποντες πάντα δισταγμόν. Ἄς κωλύσωμεν τὴν συνένωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἐκείνων δυνάμεων... ἡ τύχη δὲν παρουσιάζει καθ' ἐκάστην τὴν εὐκαιρίαν· δὲν ἀγνοεῖτε δέ, βαρόνοι, ὅτι ἐν σήμερον ἀξίζει περισσώτερον ἢ δύο αὐρίον, καὶ ὅτι ὁ ἔχων τὴν εὐκαιρίαν δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ ἄλλην. Ἄς πέσῃ λοιπὸν ὁ ἐκ πηλοῦ οὗτος κολλοσὸς ὑπὸ τὰ ἀναθήματα τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν μανίαν τῶν καταθλιβομένων. Πρέπει ἄρα γε νὰ περιμεινόμεν καὶ τὰ τελευταῖα δεινὰ, ὅπως ἀποσεῖσωμεν τὸν ἐπαίσχυντον ζυγὸν τοῦ Μαμφρέδου; Δὲν ἀρκοῦσι τὰ καταργηθέντα τῶν βαρόνων προνόμια; οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβαλλόμενοι φόροι; αἱ διὰ δόλου ληστευθεῖσαι περιουσίαι ἡμῶν; οἱ βεβηλωθέντες ναοί;

— Αἱ ἀτιμασθεῖσαι σύζυγοι; ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ τις τῶν παρισταμένων.

— Ποῖος ὠμίλησε περὶ συζύγων; Τί ἠθέλησε νὰ εἰπῇ διὰ τούτου; εἶπεν ἐν ὀργῇ ὁ Καζέρτας.

— Ἐγὼ τὸ εἶπον, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ προσθέσω μίαν ἀκόμη ὕβριν εἰς ὅσας ἀνεφέρατε.

Ὁ κόμης ὠχρίασε καὶ ἔπεσεν ὑπτίος ἐπὶ τῆς ἔδρας, ἀφ' ἧς εἶχεν ἐγερθῇ ὅπως λαλήσῃ θερμότερον. Μεθ' ὅσους δὲ καὶ ἂν κατέβαλε ἀγῶνας, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ὅθεν διέταξε τὸν περὶ αὐτὸν καθήμενον Τσέρραν ν' ἀναπτύξῃ τὰ δέοντα;

Ὁ γέρων, ὅστις κατὰ τὴν προηγούμενην ἐσπέραν εἶχεν ὀμιλήσῃ τόσον συνετῶς, χωρὶς νὰ περιμεινῇ πρόσκλησιν, ἐγερθεὶς καὶ ρίψας ἐπὶ τῶν περιεστώτων ὑπέροχον βλέμμα, ἤρξατο λέγων:

— Ἀφοῦ ἡ εἰμαρμένη ἠθέλησε καὶ εἴμεθα ἡναγκασμένοι νὰ θέσωμεν εἰς ἐνέργειαν ἀτιμὸν μέσον πρὸς ἀγαθὸν σκοπόν, μετ' ἐνθαρρύνει ἡ ἰδέα ὅτι ἡ δημοσία ἀρετὴ ὑπῆρξε πάντοτε θυγάτηρ μάλλον ἢ μήτηρ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὅτι καθὼς ἐκ βρωμεροῦ χόρτου γεννῶνται εὖσμα κρῖνα, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς προδοσίας δύνανται νὰ πηγᾶσιν μέτρα ἁγία, ἐξασφαλίζοντα τὴν εὐτυχίαν τῶν λαῶν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν πάντων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡμεῖς δὲν μισοῦμεν τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, ἀλλ' ἐνεκα τοῦ βαρυτάτου ζυγοῦ δι' οὗ μᾶς καταπιέζει, φρονῶ ὅτι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων μας οὐδὲν ἰδιωτικὸν οὐδεμία ἰδιαιτέρα ἔχθρα δέον ν' ἀναμειχθῇ· καὶ τοῦτο, ὅπως οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν πεισθῶσιν ὅτι ἂν προσεδράμομεν εἰς

χαμερπή μέσα, ἐπράξαμεν τοῦτο, διότι ἡ ἀνάγκη δὲν μᾶς ἐπέτρεψε νὰ κάμωμεν χρήσιν γενναίων· ἡ δὲ ἀνάγκη δικαιολογεῖ μόνη τὰ κακουργήματα.

• Σκεπτόμενος μάλιστα κάλλιον, πείθομαι ὅτι θὰ τύχωμεν καὶ ἐπαίνου, διότι ἀποβλέποντες εἰς ἀγαθὸν σκοπὸν, περιεφρονήσαμεν τὴν δημοσίαν γνώμην.

• Ἄς παροτρύνωμεν λοιπὸν τὸν κόμητα τῆς Προβηγκίας νὰ εἰσδύσῃ ὅσον εἶναι δυνατόν τὸ ταχύτερον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βασιλείου, καὶ ἡμεῖς μὴ ὑπακούοντες εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Σοηβοῦ ἅς μὴ προσέλθωμεν εἰς βοήθειάν του, διότι εἶναι προτιμότερον νὰ μὴ ὑπακούσωμεν εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἢ νὰ ἐγκαταλείψωμεν αὐτὸν μόνον κατὰ τὴν μάχην. Καὶ τὸ πρῶτον εἶναι βεβαίως ἔγκλημα· ἀλλὰ τὸ δεύτερον εἶναι ἔγκλημα καὶ χαμέρπεια ταυτοχρόνως. Ταῦτα δὲ λέγων, δὲν ἐννοῶ ὅτι πρέπει νὰ μείνωμεν καὶ ἀσπλοι, ὅχι...

• Ἄς συγκεντρώσωμεν λοιπὸν τὰ τάγματα μᾶς καὶ ἅς ἀποτελέσωμεν στρατόν, ὁ ὁποῖος νὰ ἦναι χαλινὸς διὰ τὸν κατακτητὴν καὶ ἐγγύησις ὑπὲρ τῶν ὑπεσχημένων. Ὅταν προσκαλῶμεν τὸν ξένον εἰς τὸν οἶκόν μας, δέον νὰ τὸν δεχθῶμεν ὡς φίλον· ἀλλὰ καὶ μετὰ τοιαύτης παρασκευῆς, ὥστε νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτοῦ νὰ φερθῇ καὶ ἐκεῖνος πρὸς ἡμᾶς ὡς φίλος, ἀλλὰ νὰ ἦναι ἡναγκασμένος νὰ τὸ πράξῃ. Ὅταν δύναται τις νὰ ὑβρίζῃ ἀτιμωρητί, παροτρύνεται ἐκ τούτου μεγάλως πρὸς τὴν ὕβριν· καὶ ὅταν παραπονηταί τις κατὰ τῆς ὕβρεως καὶ δὲν ἔχει ἄλλο τι ἢ μόνον παράπονα ν' ἀντιτάξῃ κατ' αὐτῆς, παρέχει μεγαλειτέραν πρὸς ἐμπαιγμὸν ἀφορμὴν. Ἄς χρησιμοποιοῦμεν τὴν ἰσχύν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς. Ἄς ἰδῇ ὁ Κάρολος ὅτι, ἂν παρεδόθημεν εἰς αὐτόν, ἡδυνάμεθα καὶ νὰ μὴ παραδοθῶμεν· καὶ ὅτι, ἂν αὐτὸς δὲν μᾶς ἐξασφαλίσῃ, δυνάμεθα νὰ ἐξασφαλισθῶμεν μόνοι... Γελάτε, κόμη τῆς Τσέρρας;.. Ὁμιλῶ ὡς μωρός;.. Ὅσον καὶ ἂν ἐσκέφθην, δὲν ἡδυνήθην νὰ εὕρω πῶς θὰ κατορθώσωμεν καλλίτερον νὰ ἀποφύγωμεν ὅσα σὰς εἶπον τὴν παρελθούσαν ἐσπέραν.

— Γελῶ, ναί, βαρόνε, καὶ γελῶ εὐλόγως... διότι ταῦτα προβλέποντες ὁμοιάζετε πρὸς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ πυρπολεῖται τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας του, προσπαθεῖ νὰ σβέσῃ τὴν πυρκαϊὰν χύνων ὕδωρ ἐπὶ τῶν τοίχων ἔξωθεν. Εἶναι ἀνάγκη νὰ θυσιάσῃ τις τὸ μέρος, ὅπως φυλάξῃ τις τὸ ὅλον. Εἶναι ἀνάγκη νὰ κόψῃ τοὺς περιττοὺς κλάδους τοῦ εὐρώστου δένδρου, ὅπως φέρῃ τοῦτο περισσοτέρους καρπούς. Τί νομίζετε ὅτι θὰ πράξετε διὰ τοῦ τηροῦντος τὴν τάξιν στρατοῦ σας;

• Γελῶ πράγματι καὶ εὐλόγως, διότι ὅταν ὁ Κάρολος λάβῃ εἰς χεῖρας τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ στέλλῃ εἰς τὴν ἀγγλὴν ὅποιον εὐαρεστεῖται νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς ἀνάρτην, ἤτοι τὰ μέσα τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς τιμωρίας, ὁ στρατὸς ὑμῶν θὰ διαλυθῇ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ.

• Δὲν ἄγνοεῖτε δέ, ὅτι παρεμβάλλων τις προσκόμματα, υπερβαλλόμενα εὐκόλως,

αὐξάνει τὸ θράσος τοῦ υπερβάλλοντος αὐτά.

• Ἀκούσατέ μου καὶ κρίνατε, ἂν ἡ γνώμη μου δὲν εἶναι καλλιτέρα τῆς ἰδικῆς σας.

• Πρὸ πολλοῦ, ἀχρεῖος συρφετὸς ὑποτελῶν, ἐξαγορασάντων τοῖς μετρητοῖς τὴν ἐλευθερίαν των καὶ λαβόντων γνώσιν των τιμαριωτικῶν προνομίων, ὀνειρεύεται ἐν τῇ παχυλότητι τοῦ νοός του νὰ γίνῃ ὁμοῖος ἡμῶν καὶ τολμᾷ μάλιστα νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ συναγωνισθῇ πρὸς τοὺς ἀρχαίους αὐθέντας του, ἀντιποιοῦμενος τὰ ἀξιώματα τοῦ βασιλείου.

• Εἶναι ἀνάγκη νὰ φλεβοτομηθῇ ὀλίγον τὸ σῶμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὀσημέραι αὐξάνει ἀπειλοῦν ἡμᾶς.

• Ὁ ἐκ τούτου κίνδυνος εἶναι προσεχής. Ὅθεν εἶναι ἀνάγκη νὰ πεισθῇ ὅτι τὸ βασιλεῖον δύναται ν' ἀλλάξῃ κύριον, ὅτι πρέπει νὰ δουλεύῃ ἡμῖν, νὰ ποτελῇ νεκρὰν μᾶζαν, ἢ νὰ ζῇ ὡς ἡμεῖς θέλομεν.

• Ὅπως ἐπιτύχωμεν δὲ τοῦτο, ἐν μόνον μέσον ὑπάρχει: νὰ ὀργανώσωμεν αὐτοὺς εἰς ἐνοπλὰ στίφη, νὰ τοὺς πέμψωμεν εἰς βοήθειαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐξεγείροντες αὐτοὺς μάλιστα δι' ὑποσχέσεων ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἀγνοοῦσι καὶ οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψωμεν αὐτοῖς νὰ μάθωσι. Ἄς τρέξωσι χαίροντες εἰς τὸ πεδῖον, ὅπως φονεύσωσι καὶ φονευθῶσιν.

• Εἰμὶ βέβαιος ὅτι ἡ τῶν Γάλλων τακτικὴ θὰ ὑπερισχύσῃ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄνευ σφαγῆς.

• Τότε δὲ ἔχομεν διπλοῦν κέρδος, διότι θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀνθρώπων τόσο ἐπικινδύνων, καὶ θὰ ἐξασθενίσωμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ δεσποσούν ἐφ' ἡμῶν. Εἰς ἡμᾶς δὲ θὰ ἀπομείνωσι σῶα καὶ ἀκέραια τὰ ἀνδρεῖα τάγματα τῶν φρουρίων μας, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ δύναμις νὰ καταστρέψωμεν τοὺς νέους κυρίους, ὡς κατεστρέφωμεν τοὺς ἀρχαίους.

• Ὁ σκοπός, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπομεν, εἶναι ὠραῖος, οὐδὲ πρέπει νὰ φροντίζωμεν περὶ τοῦ εἶδους τῆς εἰς αὐτὸν φερούσης ὁδοῦ.

• Μία προσδοκία περισσοτέρα, ἢ μία ὀλιγωτέρα, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ τοῦ ἔργου· καὶ ἐπὶ τέλους εἰς τὰς ἐπαναστάσεις εἶναι ἀνάγκη νὰ χυθῇ ὀλίγον αἷμα... Τί! φρικιάτε; ἀπὸ πότε ἐγίνεστε γύναια καὶ τρομάζετε εἰς τὴν λέξιν ταύτην; Ὑπάρχει ἴσως εἰς καὶ μόνος μεταξὺ ὑμῶν ἔχων καθαρὰς τὰς χεῖρας;

• Ποῖος ὑμῶν θὰ ἐτόλμα νὰ ὀρκισθῇ ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ φρουρίου του δὲν διέπραξε κρυφίως φόνον;

• Διαβεβαιῶ ὑμᾶς, ὅτι αἱ ἐπαναστάσεις ἄνευ αἵματος οὐδὲν κατορθοῦσι.

• Ἄς χαθῶσιν ὁ Κάρολος καὶ ὁ Μαμφρέδης, καὶ ἡμεῖς ἅς σκεφθῶμεν μίαν φορὰν περὶ τῶν συμφερόντων μας.

• Ἰσως ἐξ ὑμῶν τις φοβεῖται τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, τὰς μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν ἔριδας· ἀλλὰ, χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Πάπας εἶναι ἕτοιμος πάντοτε νὰ ἐπωφεληθῇ τὰς διχονοίας μας, ὅπερ θὰ μᾶς ἐξανγκάσῃ νὰ ἡμεθα πάντοτε ἡνω-

μένοι, ὅπως ματαιώνωμεν τὰς ἀποπειράς του, οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι ὑπῆρξαν πάντοτε προτιμητέοι τῆς δεσποτείας τῶν ξένων.

• Ὅτε ὁ κόμης Ἀνσέλμος ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λόγου του, ὅπερ, ἂν οὐχὶ κατὰ τὴν οὐσίαν, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν φαυλότητα ἐξισούτο πρὸς οἰανδήποτε σελίδα τοῦ Μακκιαβέλλη, ἠκούσθη πλησίον ποδοβολῇ πολλῶν ἱππῶν.

Εἰς τῶν συνωμοτῶν ἐγερθεῖς ἔδραμεν εἰς τὸν ἐξώστην τῆς παρακειμένης αἰθούσης καὶ ἐπανήλθεν ἀμέσως ἐκτὸς ἐαυτοῦ κραυγάζων:

— Ἐνοπλοῖ! Ἐνοπλοῖ! ἔρχονται ἐδῶ!

Θόρυβος ἐκ τούτου καὶ κραυγαί:

— Ἐπροδόθημεν! Ὅθ' ἦναι ἡ περίπολος. Θεέ μου! ἐχάθημεν! Ὅχι... ναί... ἀκούσατε τὸν θόρυβον... εἶναι πολλοί... καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦναι ἡ περίπολος.

— Δὲν σὰς τὸ ἔλεγον... ἔλεγεν ὁ γέρων συνωμότης πρὸς τὸν γείτονά του, χωρὶς νὰ ἐγερθῇ... αἱ συνωμοσίαι ὅταν μακραίνουν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνουν κρυμμένα, μάλιστα μεταξὺ ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι εἴμεθα τόσο φλύαροι.

Ἡ σύγχυσις ἠῤῥαξε... Ἐτρεχον ἄνω καὶ κάτω, συνωθοῦντο... Τινὲς ἔσυρον τὰ ξίφη, καὶ ἀφαιρέσαντες τοὺς μοχλοὺς τῆς θύρας, ἔμενον ἀκίνητοι, φαινόμενοι ὅτι ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀμυνθῶσιν ἄχρι ἐσχάτων. Οἱ πλεῖστοι ἐπεκαλοῦντο τὴν ἐβλασφήμουν τὸν Θεόν, καὶ περιεφέροντο ἐν τῇ αἰθούσῃ ἔξω φρενῶν, ὁμοιάζοντες πρὸς τοὺς δι' ἀποτυπλώσεως τιμαρηνθέντας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ Λῶτ. Εἰς τὴν ταραχὴν ταύτην, προσετέθη καὶ ἰσχυρότατος κτύπος ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς θύρας καὶ κραυγὴ λέγουσα:

— Ἀνοίξατε, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως.

[Ἐπεταὶ συνέχεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΝΕ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΑΡΡΑ

[Συνέχεια]

— Ἄφες λοιπὸν αὐτὰ καὶ ἀκουσον... Θέλω νὰ σὲ ικανοποιήσω πληρέστατα. Ἀπόψε θὰ κατασκοπεύσωμεν, καπνίζοντες ἐν σιγάρων. Καὶ ἂν πράγματι ὁ Φροσσάρ ἔλθῃ νὰ παίξῃ κιθάραν ὑπὸ τὸ παράθυρον τῆς κόρης σου, θὰ τῷ τινάξωμεν τὰ μυαλά, ἂν καὶ ὁ δυστυχὴς καταντᾷ εἰς αὐτὰ τὰ ἄκρα ἔνεκα τῆς αὐστηρότητος τοῦ δεσμοφύλακός σου. Τώρα, λέξιν, μ' ἐννοεῖς, εἰς κανένα... Εἶδὲ μὴ σὲ ἀφίνω νὰ τὰ τὰ ξεμπερδεύσης μόνος σου.

Ἡ Λευκὴ προσήρχετο. Ὁ Μερλώ ἀπεμακρύνθη γογγύζων. Συνῆλθέ πως ἐκ τῆς ὀργῆς του ἐλπίζων ὅτι θὰ συλλαβῇ ἐπ' αὐτοφῶρ τὸν Φροσσάρ, ἂν ἤρχετο, διότι